

«СЛОВА Саражинських з Білої Церкви»

(відповіді на запитання другого туру 57-го заходу «50 СЛІВ»)

26. **БАКТЕРІОЗ.**

БАКТЕРІОЗ: $1,8 + 2,5 + 2,3 + 2,0 + 2,0 + 1,7 + 1,0 + 2,3 + 1,5 = 17,1$.

Бактеріоз – це захворювання рослин, викликане бактеріями.

<http://ukrlit.org/slovnuk/бактеріоз>

27. **МЮЛЛЕР.**

Прізвище Мюллер є найпоширенішим німецьким прізвищем, а також найпоширенішим прізвищем у Швейцарії та у французьких департаментах Нижній Рейн та Мозель. Мюллер також є п'ятим найпоширенішим прізвищем в Австрії. Мюллер – німецьке «професійне» прізвище від середньонімецького *mülnære* або *müller* («мельник», «мірошник»).

До речі, Міллер – це англійська версія цього загальнонімецького прізвища.

<https://www.greelane.com/uk/гуманітарні-науки/історія-і-культура/muller-last-name-meaning-and-origin-1422572/>

Цікаво, що українське найпоширеніше прізвище означає те саме, що й німецьке. Найпоширенішим прізвищем в Україні є прізвище Мельник. Його носії найчастіше проживають на заході України. Зараз Мельників – понад 174 тисячі.

<https://lviv1256.com/lists/nayposhyrenishiy-prizvyshcha-ta-ikh-znachennia-v-ukraini-iak-u-nimechchyni-u-slovakiv-iak-u-khorvativ/>

28. **КОМП'ЮТЕР.**

«Людина року» (англ. Person of the Year) – конкурс визначних особистостей, груп, ідей або об'єктів, які щорічно, починаючи з 1927 року, публікує на своїй обкладинці американський журнал «Time».

«Людина року» визначається редакційним керівництвом журналу відповідно до позитивного, а часом і негативного впливу на новини і на життя людства окремої особистості протягом року.

Традиція конкурсу «Людини року» була започаткована у 1927 році, коли редактори журналу «Тайм» розмірковували над тим, що помістити на обкладинку під час періоду відсутності цікавих новин. Ідея започаткувати конкурс також була спробою виправити попередній прикрий прорахунок редакторів, коли вони відмовилися помістити на обкладинці зображення Чарльза Ліндберга після його перельоту через Атлантику, за що журнал піддавали різкій критиці. Таким чином, в кінці року з'явилася можливість помістити фото Ліндберга на обкладинці під приводом його перемоги у конкурсі «Людина року».

З того часу з'явилася традиція щорічно обирати окремих особистостей, груп людей або у двох окремих випадках, корисний винахід, такий як комп'ютер, або цілу планету Земля, які мали значний вплив на новини або на людство у цілому.

На думку редакторів журналу, призначення «Людиною року» не є винагородою, а лише відзначенням позитивного чи негативного впливу особистостей на історію людства.

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Людина_року_\(Time\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Людина_року_(Time))

У 1982 році «Людиною року» вперше став неживий предмет – персональний комп'ютер, а в 1988 році цього титулу удостоїлася вся планета Земля.

<http://www.volynpost.com/news/24261-zhurnal-time-nazvav-lyudynu-roku>

29. **ПЕРЕРВА.**

30. **МАФУСАЇЛ. МАТУСАЇЛ.**

Мафусаїл, Матусаїл (івр. מְתוּשָׁלַח, металник списа) – у Біблії (старий Заповіт), один із патріархів, прабатьків людства, син Еноха та дід Ноя. У віці 187 років породив Ламеха і після цього ще прожив 782 роки. Згідно з Біблією, прожив 969 років і, таким чином, є найстарішою людиною, чий вік вказаний у Біблії.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Мафусаїл>

Найстаріша людина, описана в Біблії, – Мафусаїл. Він помер у віці 969 років.

<http://www.kslibrary.org.ua/496-20-malovdomih-faktv-pro-bblyu.html>

31. **ТУАЛЕТ.**

Коли готувався перший політ американського корабля «Меркурій» з людиною на борту, передбачався лише суборбітальний політ, без виходу на навколосемну орбіту, що мав тривати якихось 15 хвилин. Ніяких «зручностей» для астронавтів передбачено не було

– потерпіть до кінця польоту. Алан Шепард у повній космічній екіпіровці вже зайняв своє місце у тісній кабіні, але повідомили, що старт ракети відкладається, потім ще раз відкладається і ще. Після чотирьох годин затримки, Шепард попросився по-маленькому, бо терпінню сечового міхура настав край. Діватися не було куди – у прямому сенсі, Шепарда попросили потерпіти ще трохи, а потім, порадившись дали дозвіл «сходити під себе». Так і полетів перший американський астронавт, напудивши у власний космічний костюм.

Проблему треба було вирішувати, адже Шепард ризикував життям – якби крапля сечі спричинила коротке замикання, то в чисто кисневій атмосфері корабля це означало для нього загибель у вогні. А вихід був: винайдені у 1951 році дитячі підгузки з часом «подорослішали», і вже на початку шістдесятих років зацікавили розробників космічного спорядження. У наступні польоти астронавти вирушали вже у підгузках. Їх використовували навіть на «Шаттлах», особливо при виході у відкритий космос.

<https://uain.press/blogs/pryrodni-potreby-1153815>

32. Г.

Виручка – це основна частина доходу, а дохід завжди або дорівнює виручці, або більше, але ніколи не буває менше. Дохід – це сукупність усіх надходжень, які отримано у звітному періоді. Це поняття ширше, ніж «виручка», бо **дохід = виручка + інші доходи** (цей показник складно спланувати, на відміну від виручки.)

А от дохід і прибуток – різні поняття. Дохід містить у собі прибуток, якщо бізнес спрацював у плюс; а якщо витрати перевищують доходи, тоді компанія дохід отримала, а прибуток – ні.

Прибуток – це позитивний фінансовий результат діяльності бізнесу або частина доходу, яка залишається після вирахування з нього всіх витрат. Прибуток – це не дохід, прибуток завжди суттєво менший за дохід, його може і зовсім не бути, адже **прибуток = доходи – втрати**.

Отже, найбільш загальним з цих трьох понять є дохід.

<https://journal.ostapp.com.ua/uk/articles/post/dohod-vyrucka-pribyl>

33. ОДЕСА.

Катакомби (грец. $\kappa\alpha\tau\omega$ – знизу і грец. $\kappa\alpha\tau\alpha\upsilon\tau\omicron\varsigma$ – сплетіння).

Початково катакомбами називалися підземні погребальні галереї під церквою Святого Себастьяна в Римі. Саме походження слова «катакомби» спірне і точно не встановлене, але відомо, що вперше воно стало використовуватися у зв'язку з цим місцем поховання.

Сьогодні слово означає будь-які підземні ходи, лабіринти, приміщення під землею, головним чином у містах. Найвідоміші приклади: катакомби Рима в Італії, катакомби Парижа у Франції.

Одеські катакомби – мережа підземних ходів і лабіринтів під Одесою. Більша частина катакомб були каменоломнями, з яких видобували будівельне каміння.

Загальну довжину Одеських катакомб оцінюють приблизно у 2,5 тис. км. Наприкінці ХХ століття катакомби стали причиною різкого ускладнення інженерно-геологічних умов. Понад 40% старої частини міста збудовано на підробленій території, де відбулося понад 100 провалів.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Одеські_катакомби

34. ТУСТАНЬ.

Тустань – середньовічна наскельна фортеця-град і митниця IV-XVI століть, давньоруський наскельний оборонний комплекс, залишки якого розташовані в Українських Карпатах (Східних Besкидах), у Стрийському районі Львівської області, поблизу с. Урич. Унікальна пам'ятка історії, археології, архітектури та природи розташована серед лісового масиву Підгородцівського лісництва і входить до складу Державного історико-культурного заповідника «Тустань».

Назва Тустань має праслов'янське походження і належить до типу присвійних, тобто походить від імені власника або засновника поселення чи місцевості. Ім'я особи можна реконструювати як Тустан зі значенням «сильний, міцний, відважний, завзятий».

Народна етимологія (зафіксована ще польським істориком Станіславом Сарницьким 1585 р.) виводить назву від словосполучення «тут стати».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Тустань>

35. ЛЕКСИКОН.

Йдеться, певна річ, про лексикон, тобто запас слів.

36. 15,5.

15,5 ($14 + 05, + 0,5 + 0,5$) слів є відповідями на запитання 56-го заходу: **КРОВ** (№43), **ЛАРИСА** (№47), **НУЛЬ** (№15), **РУКАВИЦІ** (№16), **СІМНАДЦЯТЬ** (№29), **НАСМІШКИ** (№11), **РАК** (№33), **ПАЛІНДРОМ** (№6), **МЕНСПРЕДИНГ** (№40),

ГЛУЗУВАННЯ (№11), **ЯР** (№14), **РИС** (№33), **СКОРПІОН** (№32), **НОЦЕБО** (№13), а також три слова як пів відповіді: **ДОГ** (бо *ДО* у №17), **ВАР** (бо *КАР* у №33), **МАО** (бо *МАМ* у №33) – за правилами «50 слів» це вважається 0,5 правильною відповіді, оскільки є розбіжність на одну літеру).

Коментар: вигук «вау» ми відгадали, а от відповідь у формі орудного відмінка не знайшли! Єдиним словом, яке «не вписується», бо не відповідає формі називного відмінка в однині (як це прийнято у кросвордах), є слово «*насмішки*». Хоча його теж можна трактувати неоднозначно, оскільки маємо збіг двох форм іменника, а саме: форми множини у називному відмінку (наприклад: *Їхні насмішки і жарти його не драгували*); а також форму однини у родовому відмінку (наприклад: *Він не стерпів би ні насмішки, ні образи*). До речі, ми розглядаємо відповідь як форму називного відмінка множини, бо було зазначено так: «9. Глузування (мн.)».

37. **МІСТ ТИСЯЧОЛІТТЯ. МІСТ МІЛЕНІУМ.**

Міст Тисячоліття в Гейтсхеді (Gateshead Millennium Bridge) унікальний тим, що це єдиний у світі «поворотний» міст! Його конструкція, що складається з двох сталевих арок, нагадує повіку величезного ока, яка повільно піднімається і опускається. У своєму звичайному положенні одна арка піднята на 50 метрів над водою і служить опорою, а друга є самим мостом для пішоходів і велосипедистів. Міст не заважає руху невеликих суден, але якщо треба проплисти великогабаритному судну, верхня арка опускається, а пішохідна піднімається таким чином, що обоє вони опиняються в урівноваженому положенні і під мостом утворюється проміжок 25 метрів. Такий підйом займає біля 4 хвилин і завжди збирає натовпи заморожених глядачів – як туристів, так і місцевих жителів. На будівництво Моста Тисячоліття знадобилося більше двох років і 44 мільйони доларів.

<http://www.atlastour.ua/ua/sights/england-gateshead-millennium-bridge/>

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Міст_Міленіум_\(Гейтсхед\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Міст_Міленіум_(Гейтсхед))

<https://simpletravel.info/mosty/gateshead>

<https://eventukraine.com/travel/9-naydivovizhnishikh-pishokhidnikh-mostiv-svitu/>

38. **МІ.**

Чи замислювалися ви коли-небудь про те, хто придумав нотну грамоту і чому саме До-Ре-Мі-Фа-Соль-Ля-Сі, і що взагалі позначають ці букви?

Одна із сучасних інтерпретацій назв нот виглядає так:

Do - Dominus – Господь;

Re - rerum – матерія;

Mi - miraculum – диво;

Fa - familias planetarium – сім'я планет, тобто сонячна система;

Sol - solis – Сонце;

La - lactea via – Чумацький шлях;

Si - siderae – небеса.

<https://uzhgorod.net.ua/news/72563>

<https://ukr.media/culture/359772/>

Коментар: до речі, якраз один із тих випадків, коли МІ (Mi) латиницею = МІ (Mi) українською, якщо використано велику літеру М. Оскільки, зазвичай, відповідь має починатися з великої літери, то уточнення про латиницю цього разу можна до уваги не брати (не дуже глибоко «копнули»?).

39. **ЯБЛУКО.**

Пригадалися розваги, коли на свято Андрія (13 грудня) хлопцям пропонували не лише калиту кусати, а й надкусити яблуко, що плаває у відрі з водою. А зробити це було не так і легко без допомоги рук, бо ж яблука таки не тонуть у воді, оскільки на 25% складаються з повітря!

<http://sgotov.com/chomu-yabluka-ne-tonut-u-vod-sche-12-maloznayomih-fakt-v-pro-yablukah/>

<https://www.factday.net/1-3-tsikave-pro-yabluka.html>

<https://record.org.ua/2017/03/07/світовий-рекорд-найбільшого-яблука-щ/>

40. **БРОДВЕЙ.**

Бродвей (англ. Broadway – «широкий шлях») – назва найдовшої вулиці Нью-Йорка (понад 25 км), що простягнулася через весь Мангеттен, Бронкс і далі на північ

через невеликі містечка до столиці штату Нью-Йорк міста Олбані. Вулиця Бродвей порушує «квадратно-гніздове», перпендикулярне планування Манхеттену. Вона хвилями згинається, «гуляючи» упоперек острова. У районі перетину Бродвею з 42-ю вулицею лежить Таймс-сквер (назва від газети «Нью-Йорк Таймс»). На цій вулиці розташовується знаменитий театральний квартал, тому назва вулиці стала синонімом американського мистецтва театру.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Бродвей>

41. **ВИНОМ (бо звучить питання «торгували чим»? , а не «продавали що»?).**

В італійській Тоскані на тлі епідемії коронавірусу відновлюють давню традицію подачі напоїв через спеціальні «винні віконця». У Флоренції креативні власники ресторанів і барів тепер черпають натхнення в середньовічних архітектурних рішеннях, щоб зберегти свій бізнес і дух міста живими. За даними флорентійської Асоціації винних віконць, кілька таких віконць відкрилися по всьому місту – деякі з них вперше на пам'яті тих, хто нині живий.

Винні віконця, або *buchette del vino*, – це маленькі люки, які часто використовувалися для продажу надлишків вина робітничому класу Флоренції. Уперше такі віконця з'явилися у XVII столітті, коли в Італії вирувала епідемія бубонної чуми. З тих часів призначення віконць практично не змінилося.

Винні віконця є унікальним явищем, притаманним Тоскані і Флоренції.

На старовинних стінах Флоренції зараз можна знайти більше 150 таких віконць. У часи коронавірусу через них можна отримати не лише вино, а й каву і навіть їжу.

<https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/08/7/7112973/>

У центральному регіоні Італії

(Тоскані) через пандемію коронавірусу відновлюють давню традицію подачі напоїв через спеціальні «винні віконця». Вперше такі віконця з'явилися в 1630-ті роки, коли в Італії вирувала епідемія бубонної чуми. У ті часи багаті італійці, що володіли виноградниками, продавали свої вина безпосередньо через крихітні вікна у стіні. Вони є унікальним

місцевим явищем, притаманним Тоскані. Старовинні стіни закладів Флоренції налічують понад 150 таких віконць.

<https://hmarochos.kiev.ua/2020/08/10/u-toskani-znovu-vidkryly-vynni-vikontsya-shho-pratsyuvaly-v-chasy-bubonnoyi-chumy-foto/>

42. ЛЕОНОВ.

Як згадував режисер картини Федір Хитрук, при підборі акторів для озвучування головних героїв мультфільмів про Вінні-Пуха виникли труднощі. Перепробували багатьох акторів, але ніхто не підходив.

Спробували Євгенія Леонова, але його голос також виявився занадто низьким і не влаштовував творця мультфільма. Тоді звукооператор Георгій Мартинюк запропонував трохи пришвидшити голос швидким перемотуванням плівки – результат виявився чудовим. Голос потрапив точно в образ персонажа. Той же прийом використовували для інших героїв мультфільма.

[https://ru.wikipedia.org/wiki/Винни-Пух_\(мультфільм\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Винни-Пух_(мультфільм))

43. РОЗВОДИТИ.

Ефект кобри – англомовний ідіоматичний вираз, що застосовується для характеристики ситуації, коли рішення, прийняте для розв’язання якоїсь проблеми, призводить до небажаного результату, прямо протилежного поставленій меті.

Термін «ефект кобри» виник за часів англійського колоніального правління в Індії. Англіїці виявили, що розвелось занадто багато кобр. Аби позбутися отруйних змій, губернатор призначив нагороду за кожен здану голову змії. Спершу кількість змій швидко знизилася після їх знищення. Однак потім індійці швидко пристосувалися, почавши розводити кобр, щоб отримувати премію. Зрештою, коли премія за вбиту кобру була скасована, то виявилось, що кількість отруйних кобр не тільки не зменшилася, але й навіть зросла.

Аналогічна ситуація виникла в Ханой за часів французького колоніального правління у В’єтнамі, коли колоніальна влада розробила програму знищення щурів, виплачуючи винагороду за кожного вбитого щура. При цьому підставою для виплати винагороди був хвіст убитого щура.

Як наслідок, населення, аби заробити, стало фактично розводити цих гризунів. Упійманих щурів часто не вбивали, а лише відрізали їм хвости для того, щоб отримати винагороду. Безхвостих щурів просто відпускали для того, щоб ті розмножувалися далі й забезпечували в майбутньому ловців щурів винагородою.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Ефект_кобри

44. ГОЛОБОРОДЬКО.

Голобородько Василь Петрович – головний герой комедійного політичного телесеріалу «Слуга народу». У багатосерійному фільмі йдеться про історію обрання Президентом України вчителя історії. Головну роль вчителя історії (Василя Голобородька) в серіалі зіграв Володимир Зеленський.

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Слуга_народу_\(телесеріал\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Слуга_народу_(телесеріал))

45. ЗЕЛІНСЬКИЙ.

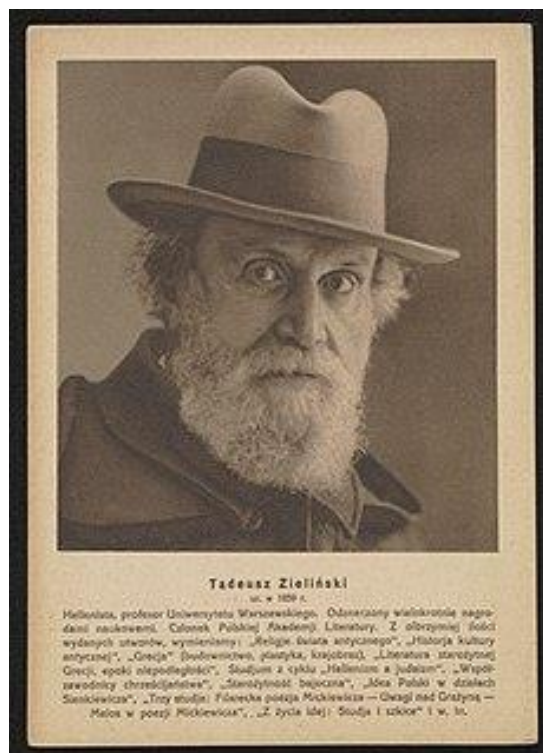
Тадей (Тадеуш) Францович Зелінський (пол. Tadeusz Stefan Zieliński, рос. Фаддей Францевич Зелинский, 2 (14 вересня) 1859, село Скрипчинці, Канівський повіт, Київська губернія, Російська імперія – 8 травня 1944, Шондорф-ам-Аммерзее, Баварія, Німеччина) – видатний російський і польський науковець, дослідник античної культури, корифей російської та польської класичної філології, а також мислитель і громадський діяч.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Зелінський_Тадей_Францович

Зелінський Т.Ф. – автор книги

«Сказочная древность Элады» («Казкова старовина Еллади»).

Коментар: в наведеній анаграмі назви книги допущено помилку, бо з «авинорсту» неможливо утворити слово «старовина», літеру «у» слід замінити на «а», тоді складеться.

46. РІЗДВО.

«Вечори на хуторі біля Диканьки» (рос. «Вечера на хуторе близ Диканьки») – радянський фільм 1961 року режисера Олександра Роу за мотивами оповідання Миколи Гоголя «Ніч перед Різдрвом».

Засніжене село, показане у фільмі, знімали під Кіровськом Мурманської області. Багато місцевих жителів допомагали у зйомках, вони перші 15 грудня 1961 року побачили картину в сільському будинку культури.

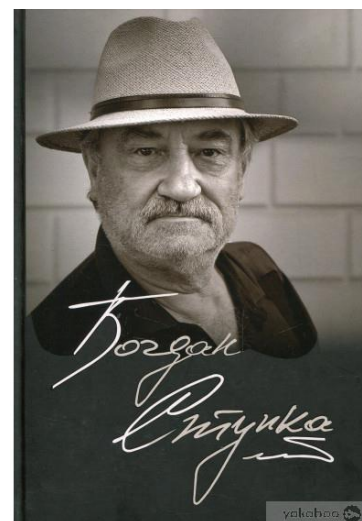
[https://uk.wikipedia.org/wiki/Вечори_на_хуторі_біля_Диканьки_\(фільм,_1961\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Вечори_на_хуторі_біля_Диканьки_(фільм,_1961))

47. СТУПКИ.

Богдан Сильвестрович Ступка (27 серпня 1941, смт Куликів, Львівська область – 22 липня 2012, Київ) – український актор театру і кіно, лауреат Шевченківської премії (1993), Народний артист УРСР (1980), Народний артист СРСР (1991), Герой України (2011).

«Гоп до купки – всі до Ступки!» – один із відомих висловів самого Богдана Ступки.

48. ГОЛОС.

49. 4.

Змагання з легкої атлетики на літніх Олімпійських іграх вперше з'явилися на літніх Олімпійських іграх 1896 року в Афінах і з того часу включалися в програму кожних наступних Ігор. Спочатку змагання були чоловічими, але на літніх Олімпійських іграх 1928 року в Амстердамі були введені жіночі дисципліни. У цьому виді спорту розігруються 48 комплектів нагород.

Багаторазові олімпійські чемпіонки з легкої атлетики, які чотири або більше разів здобували звання чемпіона О.І. у дисциплінах олімпійської легкоатлетичної програми:

Еллісон Фелікс (США) – 9 медалей, з них 6 золотих: 2004 – срібна, 2008 – золота, срібна, 2012 – 3 золоті, 2016 – 2 золоті, срібна.

Евелін Ешфорд (США) – 5 медалей, з них 4 золотих: 1984 – 2 золоті, 1988 – золота, срібна, 1992 – золота.

Фанні Бланкерс-Кун (Нідерланди) – 4 золоті медалі на Олімпійських іграх в Лондоні у 1948 році, а саме: біг на 100 м, біг на 200 м, 80 м з бар'єрами, естафета 4×100 м.

Бетті Катберт (Австралія) – 4 золоті медалі на Олімпійських іграх: 1956 – 3 золоті, 1964 – 1 золота.

Бербель Веккель (Німеччина) – 4 золоті медалі на Олімпійських іграх: 1976 – 2 золоті, 1980 – 2 золоті.

Саня Річардс-Росс (США) – 5 медалей, з них 4 золотих: 2004 – золота, 2008 – золота, бронзова, 2012 – 2 золоті.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Легка_атлетика_на_Олімпійських_іграх

Фанні Бланкерс-Кун (26 квітня 1918 – 25 січня 2004) – нідерландська легкоатлетка, чотириразова олімпійська чемпіонка.

Чотири золоті олімпійські медалі Бланкерс-Кун виборола на Олімпіаді 1948 року в Лондоні, коли їй було вже 30 років, і вона була матір'ю двох дітей. Через це преса охрестила її «летючою домогосподаркою» з очевидною алюзією на летючого голландця.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Фанні_Бланкерс-Кун

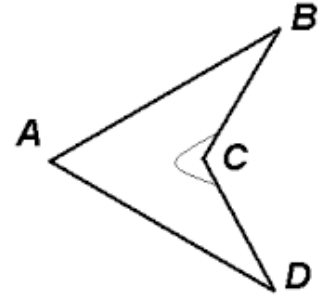
Бланкерс-Кун, яку прозвали «летючою домогосподаркою», було пізніше визнано кращою легкоатлеткою XX століття за версією Всесвітньої легкоатлетичної асоціації.

<http://mir-la.com/15937-10-velichayshih-legkoatleticheskikh-primerov-uporstva-i-stoykosti-duha.html>

50.

Неопуклий чотирикутник – це чотирикутник, у якому один із внутрішніх кутів більший, ніж 180° . **ABCD** – неопуклий чотирикутник.

Відрізки, що сполучають протилежні вершини чотирикутника, називаються його *діагоналями*. Термін «*діагональ*» походить від грецького слова *diagonios*, що означає «той, що йде від кута до кута».

Діагоналі зображеного на рисунку *неопуклого* (або увігнутого) чотирикутника не перетинаються і тільки одна з них лежить у внутрішній області чотирикутника. Крім того, в неопуклому чотирикутнику лише одна діагональ розбиває його на два трикутники, тоді як діагоналі опуклого чотирикутника перетинаються і кожна з них розбиває його на два трикутники.

51. Просторовий чотирикутник – це чотирикутник, у якому вершини належать різним площинам. У такому чотирикутнику діагоналі будуть мимобіжні.

Добрий день, Валерію Михайловичу!

А ми вже все розгадали! Здається, що 4 дні роботи над Вашими головоломками – це наш маленький особистий рекорд. Звісно, не те, що 4 медалі у «летючої домогосподарки», але радіємо.

Завдання не такі вже й легкі, як може здатися на перший погляд, просто настільки захоплюємося пошуком відповіді, що хочеться якомога швидше і точніше відповісти.

До речі, як ми і обіцяли, прочерків у наших відповідях таки немає! Звісно, є сумніви, бо всього знати не можна. Проте сподіваємося, що ми були максимально уважні і точні.

Дякуємо Вам за питання про щурів, це було дуже пізнавально. Окреме спасибі за питання для математиків, бо ми хоч і не математики, але намагаємося вникати.

.....

З повагою Саражинські